

Faktaark om effektiviseringspotentialet i den offentlige sektor

Effektiviseringspotentialet i den offentlige sektor kan kun indhøstes gennem reformer

Der har i den seneste tid været en del offentlig debat om mulighederne for at effektivisere den offentlige sektor og derved spare penge, uden at det går ud over det offentlige serviceniveau. I debatten har der ind i mellem været henvist til, at analyser udført af Produktivitetskommissionen skulle have afdækket et effektiviseringspotentiale i den offentlige sektor i størrelsesordenen 10 procent.

På den baggrund vil kommissionen gerne præcisere, hvordan vi har analyseret effektiviseringspotentialet i det offentlige, og hvordan analyseresultaterne skal forstås. Produktivitetskommissionen har bedt Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning (KORA) om at besvare spørgsmålet: Hvor meget kunne kommunerne spare uden at ændre serviceniveauet, hvis alle kommuner blev lige så effektive som de mest effektive sammenlignelige kommuner? I besvarelsen af det spørgsmål søger KORAs analyse at tage hensyn til, at kommunerne prioriterer forskelligt og indretter deres serviceydelser derefter, og at nogle kommuner har vanskeligere vilkår for serviceproduktionen end andre, bl.a. pga. forskelle i befolkningssammensætning.

På folkeskoleområdet, hvor de bedste data er til rådighed, tyder KORAs analyse på, at der er et effektiviseringspotentiale på ca. 12 pct. svarende til godt 5 mia. kr., hvis alle kommuner, der ligner hinanden, kom op på niveau med de kommuner, der driver deres skoler mest effektivt. Dette skøn skal tages med en række forbehold, herunder at det kan være vanskeligt at måle alle relevante aspekter af kvaliteten i skolevæsenet.

På områder som daginstitutioner og ældrepleje tyder analysen på, at der er potentiale for produktivitetsforbedringer i størrelsesordenen 10 pct. På de to områder er tallene dog noget mere usikre, fordi der kan være forskelle på kommunernes regnskabspraksis. På andre områder er der så få og usikre data for kommunernes resultater eller hvor mange ressourcer, de bruger, at det ikke er muligt at give et seriøst bud på størrelsen af effektiviseringspotentialet.

Analysen af effektiviseringspotentialet dækker altså kun en begrænset del af den offentlige sektor. Det er heller ikke realistisk, at alle sammenlignelige offentlige institutioner kan blive lige effektive. I den private sektor er der også store forskelle i produktivetsniveauet mellem virksomhederne inden for samme branche, selvom de private virksomheder er udsat for et konkurrencepres for at være så effektive som muligt. Det trækker i retning af, at effektiviseringspotentialet i det offentlige er mindre end de nævnte 10 pct. Til gengæld vil selv de bedste offentlige enheder hen ad vejen kunne blive endnu mere effektive ved at indføre ny teknologi og nye organisationsformer. På langt sigt kan effektiviseringspotentialet således tænkes at være større end 10 pct.

Produktivitetskommissionen drager to konklusioner af dette: 1) Det er særdeles svært at opgøre effektiviseringspotentialet i den offentlige sektor på grundlag af de eksisterende data, men meget tyder på, at potentialet er betydeligt, især på længere sigt. 2) En

realisering af potentialet vil kræve aktive tiltag af en lang række aktører, herunder politikerne, de offentlige ledere og medarbejdere og deres fagforeninger. Der ligger således ikke "guld på gaden", der bare venter på at blive samlet op.

Produktivitetskommissionen har i dag offentliggjort en rapport om *Styring, ledelse og motivation i den offentlige sektor*, der giver en række anbefalinger til, hvordan effektiviseringspotentialet i det offentlige kan indhøstes.